

IŠVADA

2019 m. gruodžio 11 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2019 m. gruodžio 11 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Prano Januškaitičio peticiją „Dėl Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimo“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo 15 straipsnį, sumažinant senatvės pensijos amžių vyrams iki 60 metų, moterims iki 55 metų, taip pat pakeisti šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalį ir nustatyti, kad būtinasis stažas senatvės pensijai yra 25 metai.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą nuomonę ir manydama, kad senatvės pensijos amžiaus ilginimas ir būtinojo stažo didinimas yra neišvengiamos priemonės, kuriomis, atsižvelgiant į ilgalaikes demografinių pokyčių prognozes, siekiama ilguoju laikotarpiu sumažinti demografinės situacijos įtaką finansiniam valstybinio socialinio draudimo sistemos tvarumui.

Pagal Eurostato demografines projekcijas (EUROPOP) nuo 2018 iki 2060 metų gyventojų Lietuvoje sumažės iki 2,03 mln. žmonių. Be to, nuo 65,4 iki 53,2 proc. (procentais nuo visų gyventojų) sumažės darbingo amžiaus (15–64 metų) gyventojų, o senyvų (65 metų ir vyresnių) gyventojų išaugs nuo 19,6 iki 32,8 proc. Tai reiškia, kad vietoj dabartinio darbingo amžiaus žmonių ir vyresnių nei 65 metų amžiaus žmonių santykio 3,3 liks tik 1,6. Todėl, dėl demografinės situacijos blogėjimo, socialinio draudimo įmokų mokėtojų ir išmokų gavėjų santykio blogėjimo, nepakankamo socialinio draudimo įmokų surinkimo ateityje dėl sumažėjusio dirbančiųjų skaičiaus, pensinio amžiaus ilginimas yra būtina priemonė, padėsianti spręsti šias problemas ilgalaikėje perspektyvoje.

Pažymėtina ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenis, 2018 m. Lietuvoje vidutinė tikėtina žmonių, sulaukusių 65 metus amžiaus, tolesnio gyvenimo trukmė yra: vyrų 14,41 metų, moterų – 19,53 metų (palyginimui prieš 10 metų, t. y. 2008 m. – atitinkamai 13,34 ir 17,98 metų). Pagal Eurostato 2018 metų demografines prognozes Lietuvai vidutinė tikėtina tolesnio gyvenimo trukmė vyrų, sukakusių 65 metus, ilgės ir 2060 metais bus 20,4 metų. Pagal minėtas prognozes vidutinė tikėtina moterų, sukakusių 65 metus, tolesnio gyvenimo trukmė 2060 metais bus 24,4 metai. Kad daugelio žmonių darbingas amžius Lietuvoje yra ilgesnis nei dabar nustatytas pensinis amžius, parodo ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys: 2019 m. rugsėjo mėn. dirbančių senatvės pensijų gavėjų skaičius tarp visų 60-65 metų senatvės

pensininkų buvo 38 proc., o tarp visų senatvės pensininkų amžiaus grupėje nuo 65 iki 70 metų – 21 proc.

Šiuo metu vidutinis stažas, už kurį skiriama senatvės pensija, jau yra 37,7 metai, todėl ilginant senatvės pensijos amžių, kai žmonės turi ilgiau likti darbo rinkoje, pamažu didinamas ir būtinojo stažo senatvės pensijai reikalavimas. Atkreiptinas dėmesys, kad būtinasis stažas nelemia asmens teisės gauti senatvės pensiją. Teisei gauti senatvės pensiją yra nustatytas minimalaus 15 metų stažo reikalavimas, sovietmečiu teisę gauti pensiją vyrams suteikdavo įgytas 25 metų stažas, moterims – 20 metų stažas.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Prano Januškaitis peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Prano Januškaitis peticijos kopija, 2 lapai.
2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 m. lapkričio 5 d. raštas Nr. 24.3 E-56)SD-5425, 2 lapai.
3. Išrašas iš Peticijų komisijos 2019 m. gruodžio 11 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-09-17, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras

Janina Šniaukštienė, tel. (8 5) 239 6819, el. p. janina.sniaukstiene@lrs.lt